

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ

Факультет економіки та менеджменту
Кафедра менеджменту у виробничій сфері

СЕНИК ГАЛИНА ВАСИЛІВНА

УДК 351

РОЗРОБЛЕННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ БАЙКОВЕЦЬКОЇ ОТГ

Спеціальність 074 – Публічне управління та адміністрування

АВТОРЕФЕРАТ
наукової роботи на здобуття кваліфікації магістра

Тернопіль – 2018

Робота виконана на кафедрі менеджменту у виробничій сфері факультету економіки та менеджменту Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник:

кандидат економічних наук, доцент

Мосій Ольга Бориславівна,

кафедра менеджменту у виробничій сфері
факультету економіки та менеджменту
Тернопільського національного технічного
університету імені Івана Пулюя

Рецензент:

доцент

Владимир Ольга Михайлівна,

кафедра менеджменту інноваційної діяльності
та підприємництва факультету економіки та
менеджменту Тернопільського національного
технічного університету імені Івана Пулюя

Захист відбудеться «20» лютого 2017 р. о 9⁰⁰ год. на засіданні екзаменаційної комісії у Тернопільському національному технічному університеті імені Івана Пулюя

Науковий керівник

О.Б. Мосій

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Сьогодні в Україні необхідність та актуальність планування діяльності на місцевому рівні вже не викликає ні в кого сумнівів. Як і в інших країнах світу, у нашій державі активно розвивається і запроваджується стратегічний підхід до планування сталого територіального розвитку. Це пов'язано з перевагами даного методу для всіх основних учасників цього процесу (влади, підприємницьких структур, територіальної громади).

Стратегічне планування розвитку територіальних громад – це системна технологія обґрунтування та ухвалення найважливіших рішень щодо місцевого розвитку, визначення бажаного майбутнього стану території та способу його досягнення, що базується на аналізі зовнішнього оточення території та її внутрішнього потенціалу і полягає у формуванні узгоджених із територіальною громадою дій, на реалізації яких концентруються зусилля, ресурси основних суб'єктів місцевого розвитку.

Стратегічне планування охоплює систему довго-, середньо- та короткострокових планів, проектів і програм. Однак головний змістовий акцент робиться на довгострокові цілі та шляхи їх досягнення. Влада на місцевому рівні сьогодні має справу зі складними і загрозливими проблемами: надзвичайні економічні складнощі, нерозвинута інфраструктура; відсутність почуття безпеки у людей та регіональна нерівність; зростаюча бідність, безробіття, втрата самоповаги та соціальне виключення; брак водних ресурсів та їх забруднення, деградація ґрунтів, забруднення повітря, незадовільні засоби утилізації відходів, обмежений доступ до безпечних джерел енергії тощо.

Метою дослідження є обґрунтування ефективної стратегії розвитку Байковецької об'єднаної територіальної громади.

Завдання дослідження полягають у наступному:

- розкрити суть поняття «стратегії», етапи її формування та організацію розробки;
- провести комплексний аналіз стану розвитку та показників діяльності Байковецької територіальної громади;
- визначити основні фактори, які чинять вплив на діяльність Байковецької територіальної громади;
- визначити стратегію розвитку Байковецької громади, орієнтовану на потреби та інтереси людей та обґрунтувати її ефективність.

Предметом дослідження даної роботи є система стратегічного планування.

Об'єктом дослідження виступає Байковецька ОТГ.

Методи дослідження. Теоретичну і методологічну основу дослідження становлять загальні положення економічної теорії, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених з

питань стратегічного менеджменту, управління проектами, економіки підприємства. У магістерській роботі використано загальнонаукові і спеціальні методи дослідження: структурно-логічного аналізу – при побудові логіки та структури магістерської роботи; абстрагування і узагальнення – при формулюванні понять і категорій; системного підходу – при розробці стратегії громади; статистичні методи, а саме: порівняння – для зіставлення фактичних значень показників у динаміці, звітних даних та розрахункових показників діяльності громади; графічні методи – для ілюстрації висновків дослідження.

Наукова новизна результатів дослідження полягає в ґрунтовному, всебічному дослідженні ефективності розроблення стратегії розвитку об'єднаної територіальної громади та пошук шляхів її покращення.

Структура й обсяг роботи. Дипломна робота складається зі вступу, семи розділів, висновків, списку використаної літератури, додатків. Повний обсяг дипломної роботи 132 сторінки комп'ютерного тексту, вона містить 42 таблиці і 6 рисунків, 5 додатків, список використаних джерел із 81 найменування.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У **вступі** розкрито актуальність теми магістерської роботи, встановлено мету та завдання, предмет та об'єкт, методи дослідження, описано наукову новизну і практичну значимість отриманих результатів

У **першому розділі «Сутність поняття “стратегія підприємства”»** розглянуто поняття формування стратегії ОТГ, необхідність її запровадження, а також проаналізовано наукові праці різних авторів, присвячені досліджуваній проблематиці.

Поняття «стратегія» походить від грецького *strategia* (стратос – військо, аго – веду), і за походженням означає військовий термін. Він використовується у військовій справі і вивчає закономірності та характер війни, основи планування, підготовки і проведення великих військових операцій.

Сьогодні термін «стратегія» використовується в багатьох сферах суспільного життя. Щодо поняття «стратегія підприємства» (фірми), то тут існує чимало визначень. Одне з них – це генеральний напрямок розвитку підприємства, який забезпечує узгодження його цілей і можливостей та інтересів усіх суб'єктів.

На даний час можуть бути виділені три підходи для формування стратегії: цільовий, спосіб дій, плановий документ. Стратегія підприємства має ієрархічну будову. Ієрархія стратегій означає ранжування, взаємозв'язок і підпорядкованість різних стратегій, які становлять стратегію підприємства.

У мультибізнесовому підприємстві (багатопротилежному, диверсифікованому, що

виробляє різнотипну продукцію) застосовують чотирирівневу стратегію, до якої входять:

1. корпоративна (загальна) стратегія, що одночасно є портфельною;
2. конкурентні (ділові, бізнесові) стратегії;
3. функціональні стратегії;
4. операційні стратегії.

У однобізнесовому підприємстві (вузькопрофільному, що виробляє одностипну продукцію) застосовують трьохрівневу стратегію, до якої входять:

1. корпоративна стратегія, що одночасно є конкурентною (діловою, бізнесовою);
2. функціональні стратегії;
3. операційні стратегії;

Організація розробки стратегії на підприємстві передбачає відбір кадрів розробників, організацію їх роботи і контроль, зміну організаційної структури управління відповідно до потреб стратегічного менеджменту, розвитку в кадрів стратегічних здібностей та інформаційно-аналітичного забезпечення процесу розробки стратегії.

У другому розділі «Характеристика результатів діяльності ОТГ «Байковецька сільська рада»» здійснено аналіз основних показників діяльності громади.

ОТГ «Байковецька сільська рада» була створена у серпні 2015 р. за результатами громадських обговорень громад сіл Байківці, Дубівці, Стегниківці, Лозова, Курники, Шляхтинці, Гаї Гречинські. Вона знаходиться близько до обласного центру м. Тернопіль та в близькості до транзитних центрів Західної України, що є надзвичайно вигідним у соціально-економічному розвитку території.

Населення працездатного віку зайняте у різних сферах діяльності: промисловість, сільське господарство та сфера надання послуг. У громаді багато молодих людей, які мають вищу освіту здобуту як в провідних вузах України так і за її межами.

Фінансові результати у Байковецькій ОТГ складаються з коштів загального і спеціального фондів. У загальний фонд поступають податки з доходів фізичних осіб (ПДФО), земельний податок, фіксований податок (с/г виробництво), адміністративний податок (різні штрафи), акцизний податок.

За аналізований період фінансовий результат за загальним фондом збільшився на 284,6 % або на 145 784,5 грн.; фінансовий результат за спеціальним фондом за звітний рік становить 4 620,40 грн.

В Байковецькій ОТГ триває процес розробки стратегії розвитку громади. У рамках розробки стратегії був проведений SWOT-аналіз Байковецької ОТГ. Завданням спеціалістів, що займалися проведенням SWOT-аналізу, було виявити сильні та слабкі сторони (внутрішній аналіз), щоб оцінити конкурентне становище в порівнянні з іншими районами та сусідніми

областями.

Розглядаючи сильні сторони, як можливі напрямки здійснення економічного розвитку, а слабкі сторони, як потенційні напрямки діяльності по їх зміцненню та усуненню, визначатимуться пріоритетні напрямки стратегічного розвитку району, які будуть відображати бажання членів громад міста, сіл та селища району щодо його майбутнього.

У третьому розділі «Розробка стратегічних альтернатив розвитку Байковецької ОТГ на основі SWOT-аналізу» було запропоновано певні заходи, які дозволять покращити діяльність громади.

Стратегічними напрямками розвитку Байковецької об'єднаної територіальної громади є:

- 1) напрям 1 – підвищення рівня освіти, духовного та культурного збагачення жителів ОТГ, збереження національних традицій;
- 2) напрям 2 – підвищення економічного потенціалу, сільськогосподарського виробництва та підприємництва;
- 3) напрям 3 – сприятливе та безпечне довкілля для здоров'я та життя населення;
- 4) напрям 4 – підвищення та забезпечення високих соціальних стандартів життя населення.

Утворені комбінації матриці SWOT-аналізу територіальної громади характеризують зв'язок між сильними сторонами та можливості (СiМ), сильними сторонами та загрозами (СiЗ), слабкими сторонами та можливостями (СiМ) та слабкими сторонами і загрозами (СiЗ). За допомогою цих комбінацій можна визначити орієнтири (перспективи) для подальшого розвитку.

У розділі запропоновано проект “Створення відпочинково-оздоровчого комплексу у селі Курники”. Капітальні витрати на проект становлять 1 733 000 грн. Загальний дохід становить 369 674 грн.

Також розраховано ефективність проекту:

- чистий прибуток – 234 117 грн.
- період окупності – 7,4
- чиста теперішня вартість проекту – 278 253 грн.
- індекс прибутковості проекту – 2,45

Додатковими джерелами прибутку для громади є:

- надходження від оренди землі – 30 000 грн.
- податок на доходи фізичних осіб – 140 470 грн.

У четвертому розділі «Спеціальна частина» досліджено основні показники розвитку регіону, у межах якого функціонує Байковецька ОТГ, а також досліджено організаційно-правові аспекти діяльності громади.

Нині сфера малого підприємництва у Тернопільському районі є невід’ємною складовою економіки. Основний обсяг забезпечують підприємства з такими видами діяльності: промисловість – 28%, торгівля – 33%, сільське господарство – 20%, будівництво – 8%, транспортні послуги – 6%, інші галузі – 5%. Внутрішня торгівля і ресторанне господарство району, як важлива складова внутрішнього ринку, в сучасних умовах розвиваються динамічно.

Також зберігається позитивна тенденція у зростанні кількості закладів ресторанного господарства. На території району здійснюють діяльність 62 заклади громадського харчування з кількістю посадочних місць 6799.

Одним із важливих джерел фінансування капітальних інвестицій в районі залишаються власні кошти підприємств та організацій. Найбільшими іноземними інвесторами протягом звітного періоду залишаються країни Європи – Німеччина, Польща, Кіпр. Найбільшу частку прямих іноземних інвестицій вкладено в ТОВ «СЕ Борднетце-Україна». В районі діє 18 підприємств з іноземними інвестиціями.

У п’ятому розділі «Обґрунтування економічної ефективності проектних рішень» здійснено розрахунок ефективності створення відпочинково-оздоровчого комплексу у селі Курники. Продуктом проекту є зона тривалого сімейного відпочинку. Індекс прибутковості становить 3,46 (більший одиниці), тому даний проект слід прийняти.

Однією із пропозицій є обґрунтування вибору стратегії SWOT-аналізу, а також обґрунтування стратегічних напрямків розвитку Байковецької громади і шляхів їх реалізації.

У шостому розділі «Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях» досліджено основні завдання в галузі охорони праці досліджуваної громади; здійснено загальний аналіз стану охорони праці; здійснено аналіз умов праці фінансово-господарського відділу, його повноваження та завдання; визначено порядок проведення аварійних та інших невідкладних робіт у населених пунктах громади, номенклатуру та обсяг матеріальних резервів.

Також визначено попереджувальні заходи, які повинні зменшити наслідки аварій і катастроф в Байковецькій ОТГ.

У сьомому розділі «Екологія» досліджено роль природних ресурсів у суспільному розвитку, висвітлено питання еколого-економічних проблем використання природних ресурсів.

ВИСНОВКИ

Отже, стратегічне планування розвитку територіальних громад – це системна технологія обґрунтування та ухвалення найважливіших рішень щодо місцевого розвитку, визначення бажаного майбутнього стану території та способу його досягнення.

Під час виконання дослідження ми розглянули основні поняття та показники по темі роботи; провели діагностику діяльності підприємства; проаналізували фінансові результати діяльності. Також визначені чотири напрями розвитку Байковецької громади. Утворені комбінації матриці SWOT-аналізу характеризують зв'язок між сильними сторонами та можливості (СіМ), сильними сторонами та загрозами (СіЗ), слабкими сторонами та можливостями (СіМ) та слабкими сторонами і загрозами (СіЗ).

Запропоновано проект “Створення відпочинково-оздоровчого комплексу у селі Курники”, загальний дохід якого становить 969 674 грн. Індекс прибутковості проекту становить 3,46 (більший одиниці), тому його слід прийняти.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Сеник Г. Необхідність здійснення децентралізації в Україні / Г. Сеник // Матеріали XX наукової конференції ТНТУ ім. І. Пулюя, 17-18 травня 2017 року. — Т. : ТНТУ, 2017. — С. 246. — (Економіка та підприємництво).

АНОТАЦІЯ

Тема дипломної магістерської роботи «Розроблення стратегії розвитку Байковецької ОТГ».

Дипломна магістерська робота складається із : 132 сторінок , 6 рисунків, 42 таблиць, 5 додатків, 81 літературного джерела.

Об'єкт дослідження– Байковецька ОТГ.

Метою роботи є обґрунтування ефективної стратегії розвитку Байковецької об'єднаної територіальної громади.

Методи дослідження – загальнонаукові і спеціальні методи дослідження: структурно-логічного аналізу – при побудові логіки та структури магістерської роботи; абстрагування і узагальнення – при формулюванні понять і категорій; системного підходу – при розробці стратегії громади; статистичні методи, а саме: порівняння – для зіставлення фактичних значень показників у динаміці, звітних даних та розрахункових показників діяльності громади; графічні методи – для ілюстрації висновків дослідження.

Ключові слова: стратегія, результати діяльності, стратегічні напрями розвитку, стратегічні цілі, операційні цілі, аналіз діяльності, сильні та слабкі сторони діяльності, об'єднана територіальна громада.

SUMMARY

Theme: “ Development of the Baikivtsy UTC strategy ”

Master Degree thesis contains of 132 pages, 6 pictures, 42 tables, 5 appendixes, 81 literature sources.

The Object of Investigation is Baikivtsy UTC.

The Aim of the Work is to rationale an effective strategy for the development of the Baikivtsy united territorial community.

The Methods of Investigation are general scientific and special methods of research: structural-logical analysis – when constructing the logic and structure of master's work; abstraction and generalization – in the formulation of concepts and categories; a system approach – when developing a community strategy; statistical methods, namely: comparison – for comparison of actual values of indicators in dynamics, reporting data and estimated indicators of community activity; graphical methods – to illustrate the findings of the study.

Keywords: strategy, results of activity, strategic directions of development, strategic goals, operational objectives, activity analysis, strengths and weaknesses of activity, purpose of activity.

